

Dipterologiska anteckningar II

AV RICHARD G:SON DAHL

Hyadina nigricornis Frey (Fam. Ephydriidae)

Denna art skiljes lätt från övriga palaearktiska *Hyadina*-arter genom att ha enfärgat svarta antenner och ben samt ofläckade vingar. *H. nigricornis* Frey är beskriven från Finland på ett exemplar *Ik.* Terijoki och är betecknad som sällsynt i detta land (Frey 1941). Genom ett fynd Öl. Halltorp 14/5 1960 (R. Dahl) kan arten också registreras som svensk.

Antalet svenska *Hyadina*-arter borde härigenom öka till fem. Osäkert är dock, om man kan fortsätta att betrakta *H. humeralis* Beck, som en god art. Denna skiljes från den mera vanliga *H. guttata* Fall på att »bröstfläcken» är mindre, och att vingarna saknar »glasfläckar» (Becker 1926), karaktärer som båda är mycket diffusa. Genitalundersökningar av det svenska *H. humeralis*-materialet visar att detta är identiskt med *H. guttata*. Givetvis fordras dock en kritisk analys av Beckers typmaterial för en säker uppfattning om huruvida *H. humeralis* kan gälla som god art eller ej.

Pegomyia betae Curtis (Fam. Anthomyiidae)

Av den vanliga arten *Pegomyia hyoscyami* Panzer har ett flertal varieteter beskrivits; så nämner Ringdahl 1938 var. *dissimilis* Zett. från Jämtland och 1959 anför han som identisk varietet *betae* Curtis. Uppdelningen i varieteter är främst betingad av färgvariationerna på ben och antenner, hos de ovan nämnda varieteterna är låren svartfärgade, medan *hyoscyami* normalt har helt rödaktiga ben.

I ett arbete 1957 av d'Aquilar, Missonnier urskiljes *P. betae* som en god art ur *P. hyoscyami*-complexet, vilket motiveras med stöd av genitalundersökningar och skillnader i yttre morfologiska karaktärer såsom färgvariationer hos palper, antenner, ben och honans abdomen.

Chillcott särskiljer också — i ett arbete 1959 — *P. betae* ur det nordamerikanska *P. hyoscyami*-materialet, varvid han dock tillmäter färgkaraktärerna mindre betydelse och i stället nämner pannans bredd hos hanen som en god karaktär vid sidan av genitaldetaljerna (fig. 1—6). Hos hanen av *P. hyoscyami* möts parafrontalia, medan de hos *P. betae*-hanen är åtskilda till ett avstånd ungefär av en ocell-bredd.

I mitt svenska *P. hyoscyami*-material tillhör 4 ex. *P. betae*, etiketterade *Sk.* Lillövikén 21/6 1954. Dessutom äger jag i min samling ett exemplar från Kanarieöarna: Lanzarote, Ayiza (6/3 1963, coll. H. Lindberg).

Entomol. Ts. Arg. 87. H. 3-4, 1966

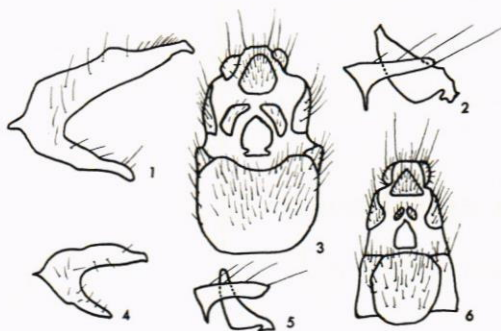

Fig. 1—3. *Pegomyia betae*. Fig. 4—6. *P. hyoscyami*. (Chillcott 1959.) (1,4 surstylus, 2,5 pregonit, aedeagus, lateralt; 3,6 ovipositor).

Chrysotoxum cautum Harris (Fam. Syrphidae)

Av de åtta *Chrysotoxum*-arter, som är nämnda från Sverige av Wahlgren i Svensk Insektfauna 1909 nämnes ej *C. cautum* Harris. I de nordiska grannländerna uppträder arten sällsynt i Finland (Frey 1941), medan den däremot i Danmark är vanlig (Lundbeck 1916). Också på mina lokaler vid Ringsjön, Skåne, har *C. cautum* uppträtt i hög frekvens under de sista tio åren och har den varit den vanligaste arten av detta vackra släkte. Redan i början på juni har nykläckta exemplar uppträtt talrikt på blommande *Crataegus* och fortfarande i slutet på augusti har enstaka exemplar infångats. Också i England är arten vanlig (Coe 1953); i övrigt rapporterar Séquy (1961) arten från Europa, Maderia, Sibirien och Transkaukasien.

C. cautum är en av de största arterna inom släktet, 10—14 mm. Lättast identifieras arten på att antennsegment 3 är något kortare än sammanlagda längden av segmenten 1—2 och att segment 1 ungefär motsvarar 2/3 av segment 2:s längd. På abdomen har tergiterna nr 2—4 breda gula band, som delvis når abdomenkanten. Hos hanen möts ögonen nedanför ocellartriangeln och dessutom är hypopygiet kraftigt framträdande. — Data: Sk. Lillövikén 2/6—26/8; 1955—1964.

Lyciella platycephala Loew (Fam. Lauxaniidae)

L. platycephala (syn. *L. difformis* Loew) inom släktet *Lyciella* Coll. (*Lycia* R.D.) står nära *L. laeta* Zett. med gemensamma karaktärer som thorax, palper och antenner helt gula, vingar ofläckade och acrostichalborst biseriala. *L. platycephala* skiljes från *laeta* genom följande karaktärer:

	<i>platycephala</i>	<i>laeta</i>
stern. pleuralborst	1 (sällan dessutom 1 mindre)	2
längd	3,5—4 mm	2,5—2,75 mm
hanen: paralober	pubescenta	nakna, glänsande
honan: 4. terg.	kraftiga bakkantborst	normal beborstning

Arten är känd från Syd- och Mellaneuropa, Finland, Storbritannien och Nordafrika. Sverige: Sk. Lillövikén 27/7 1965, Stenshuvud 12/8 1965.

Calliopum simillimum Coll. (Fam. Lauxaniidae)

Denna art står mycket nära *C. aeneum* Fall. och har länge sammanblandats med denna. Någon säker utbredningsbild av de två arterna kan ännu ej med större exakthet angivas. Collin 1948 nämner båda som »common and widely distributed species».

Som skiljande karaktärer kan främst nämnas:

	<i>aeneum</i>	<i>simillimum</i>
arista	pubescent	korthårig (hårlängd=aristas diameter)
hane: paralober	kraftigt håriga	svagt håriga med utdragen spets
	med tvärt rundad spets	

Fångstdata: Sk. Lillövikén 10/7, 14/8 1966.

Litteraturförteckning

- D'AGUILAR J. & MISSONIER J. 1957: Différences biologiques et morphologiques entre *Pegomyia betae* Curt. et *P. hyoscyami* Panz. (Dipt. Muscidae). — Bull. Soc. Ent. France 62: 124—131. Paris.
- BECKER T. 1926: 56. Ephydriidae, Die Fliegen der paläarktischen Region, VI 1. Stuttgart.
- CHILLCOTT J. G. 1959: The *Pegomyia hyoscyami* (Spinach Leaf Miner) Complex in North America (Diptera: Muscidae). — Can. Ent. Volume XCI: 3. Ottawa.
- COE R. L. 1953: Diptera: Syrphidae. Handbooks for the identification of British Insects. London.
- COLLIN J. E. 1948: A short synopsis of the British Sapromyzidae (Diptera). — Trans. R. ent. Soc. Lond. 99: 5. London.
- FREY R. 1930: Neue Diptera brachycera aus Finnland und angrenzenden Ländern. — Not. Ent. X. Helsingfors.
- 1941: Enumeratio Insectorum Fenniae. VI. Diptera. — Helsingfors.
- LUNDBECK W. 1916: Diptera Danica V. Köpenhamn.
- RINGDAHL O. 1938: Översikt av svenska *Pegomyia*-arter (Diptera Muscidae). — Ent. tidskr. 59. Stockholm.
- 1959: Svensk Insektfauna. Tvåvingar. Diptera. Cyclorapha Schizophora Schizometopa. 1. Fam. Muscidae. Stockholm.
- SÉGUY E. 1961: Diptères Syrphides de l'Europe Occidentale. — Mem. Mus. Nat. d'hist. Nat. Série A, Zoologie, XXIII. Paris.
- WAHLGREN, E. 1909: Svensk Insektfauna. Tvåvingar. Diptera. Cyclorapha Aschiza. Stockholm.
- 1919: Ibid. Cyclorapha Schizophora, fam. 13—20.